

O SKUPŠTINI CRNE GORE

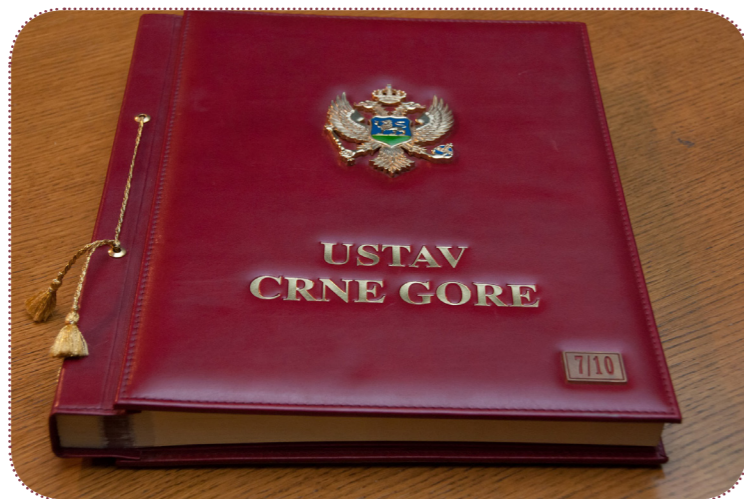
SKUPŠTINA CRNE GORE

Bulevar svetog Petra Cetinjskog br. 10,
81000 Podgorica,
Telefon: +382 20 404 565; Fax: +382 20 404 518,
e-mail: otvoreni.parlament@skupstina.me,
www.skupstina.me

UREĐENJE VLASTI

U Crnoj Gori vlast je uređena po načelu podjele vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudsku. Zakonodavnu vlast vrši Skupština, izvršnu vlast vrši Vlada, a sudsku sud. Vlast je ograničena Ustavom i zakonom. Odnos vlasti počiva na ravnoteži i međusobnoj kontroli. Crnu Goru predstavlja predsjednik Crne Gore. Ustavnost i zakonitost štiti Ustavni sud. Vojska i bezbjednosne službe su pod demokratskom i civilnom kontrolom.

Skupština Crne Gore je predstavničko tijelo koje vrši zakonodavnu i nadzornu funkciju. Najotvorenija je grana vlasti koja gotovo sve svoje aktivnosti ostvaruje pred očima javnosti. Skupština Crne Gore je jednodomni parlament i ima 81 poslanika.

ZAKONODAVNA FUNKCIJA SKUPŠTINE

U demokratiji, svi građani neposredno ili posredno, preko izabranih predstavnika, učestvuju u donošenju zakona prema kojima se jedno društvo upravlja. Upravo jedna od osnovnih funkcija Skupštine, odnosno poslanika kao izabranih narodnih predstavnika, jeste donošenje zakona u skladu sa interesima i potrebama građana. Pravo predlaganja zakona i drugih akata imaju Vlada i poslanik. Pravo predlaganja zakona ima i šest hiljada birača, preko poslanika koga ovlaste. Predlog zakona se usvaja u tri faze, odnosno tri „čitanja“.

Prvo čitanje:

- Predlog zakona, prije razmatranja na sjednici Skupštine, razmatraju nadležni odbori (Zakonodavni odbor i matični odbor) i drugi zainteresovani odbori, kao i odbor nadležan za budžet, ako se predlogom zakona stvaraju obaveze za budžet.
- Odbori koji su, pored matičnog, razmatrali predlog zakona dostavljaju svoje mišljenje matičnom odboru, koji ih razmatra i u izvještaju koji podnosi Skupštini iznosi stav o mišljenju tih odbora.
- Matični odbor podnosi izvještaj Skupštini u kojem predlaže Skupštini da usvoji predlog zakona u cjelini, da ga usvoji u tekstu izmijenjenom u odnosu na tekst koji je podnio predlagač ili da predlog zakona ne usvoji.

Sjednica Zakonodavnog odbora

Drugo čitanje:

- Drugo čitanje počinje razmatranjem predloga zakona na sjednici Skupštine, odnosno načelnim pretresom o predlogu zakona, koji obuhvata raspravu o: ustavnom osnovu; razlozima za donošenje zakona; njegovoj usklađenosti sa evropskim zakonodavstvom i potvrđenim međunarodnim ugovorima; suštini i efektima predloženih rješenja; i procjeni potrebnih sredstava iz budžeta za sprovođenje zakona.
- Po završenom načelnom pretresu, Skupština odlučuje o predlogu zakona u načelu i može odlučiti da se predlog zakona u načelu prihvati ili ne prihvati.
- Ako se predlog zakona u načelu ne prihvati, o predlogu zakona neće se voditi pretres u pojedinostima i neće se odlučivati.
- Ako Skupština usvoji predlog zakona u načelu, prije prelaska na pretres u pojedinostima o predlogu zakona, predsjednik Skupštine poziva nadležne odbore da, najkasnije u roku od dva dana, dodatno razmotre predlog zakona i podnijete amandmane i podnesu izvještaj.
- Ako u načelnom pretresu nema spora o ustavnom osnovu i potrebi za donošenjem zakona, a na predlog nijesu podnijeti amandmani ili su podnijeti amandmani prihvaćeni od predlagača, nakon usvajanja zakona u načelu, može se odmah preći na pretres u pojedinostima i na odlučivanje o predlogu zakona u cjelini.

Treće čitanje:

- Nakon dodatnog pretresa u odborima i dostavljanja izvještaja o tome, Skupština prelazi na pretres predloga zakona u pojedinostima, odnosno treće čitanje, koje obuhvata pretres o rješenjima u predlogu zakona, podnijetim, a neusaglašenim amandmanima i stavovima i predlozima odbora.
- Po završenom pretresu u pojedinostima pristupa se glasanju o amandmanima koji nijesu sastavni dio predloga zakona, a zatim o predlogu zakona u cjelini.

Nakon donošenja, zakon se upućuje predsjedniku Crne Gore radi proglašenja. Predsjednik može vratiti parlamentu zakon na ponovno odlučivanje, s tim što je dužan da proglasi ponovno izglasani zakon. Nakon proglašenja, zakon se objavljuje u Službenom listu Crne Gore.

Premijerski sat

NADZORNA FUNKCIJA SKUPŠTINE

Nadzor nad radom izvršne vlasti od strane parlamenta je ustanovljeni princip parlamentarne demokratije sa jasnim sistemom podjele vlasti. Jedna od ključnih funkcija Skupštine upravo je i nadzor nad radom Vlade. Skupština na raspolaganju ima nekoliko instrumenata za ostvarivanje parlamentarnog nadzora. Prije svega, to se odnosi na pravo parlamenta da donosi budžet i da vrši nadzor nad trošenjem budžetskih sredstva. Parlamentarni instrumenti nadzora nad radom vlade su i glasanje o nepovjerenju vladi, interpelacija, parlamentarna istraga, saslušanja i poslaničko pitanje.

Glasanje o nepovjerenju vladi je klasično sredstvo za ispitivanje političke odgovornosti vlade u parlamentarizmu. Predlog da se glasa o nepovjerenju Vladi može podnijeti najmanje 27 poslanika. O predlogu da se glasa o nepovjerenju Vladi na sjednici Skupštine otvara se pretres, koji završava javnim glasanjem.

Interpelacija predstavlja oblik parlamentarnog nadzora, koji daje mogućnost poslanicima da kroz jasno formulisano i obrazloženo pitanje traže pretresanje

određenih pitanja o radu Vlade. U Skupštini, interpelaciju može podnijeti najmanje 27 poslanika. Vlada dostavlja odgovor u roku od 30 dana od dana kada je primila interpelaciju. Po završenom pretresu interpelacije može se podnijeti predlog da se glasa o nepovjerenju Vladi.

Parlamentarna istraga se odnosi na pravo Skupštine da obrazuje anketni odbor radi prikupljanja informacija i činjenica o događajima koji se odnose na rad državnih organa.

Saslušanja u Skupštini mogu se organizovati u nadležnim (matičnim) odborima radi pribavljanja informacija, odnosno stručnih mišljenja o predlogu akta koji je u proceduri u Skupštini, razjašnjenja pojedinih rješenja iz predloženog ili postojećeg akta, razjašnjenja pitanja značajnih za pripremu predloga akta, kao i radi uspješnijeg ostvarivanja nadzorne funkcije Skupštine. Dijele se na konsultativna i kontrolna.

Poslaničko pitanje podrazumijeva pravo poslanika da, u cilju pribavljanja potrebne informacija o pojedinim pitanjima iz rada Vlade, odnosno sprovođenja utvrđene politike, Vladi, odnosno nadležnom ministru, postavi poslaničko pitanje i da na njega dobije odgovor. Poslaničko pitanje postavlja se na posebnoj sjednici Skupštine, koja se održava najmanje jednom u dva mjeseca u toku redovnog zasijedanja. Pitanje predsjedniku Vlade postavlja se na početku te sjednice, a u mjesecu kad se ne održava ova sjednica, na posebnoj sjednici posvećenoj premijerskom satu (*premijerski sat*).

POSLANICI

Skupštinu čine poslanici koji se biraju neposredno, na osnovu opšteg i jednakog biračkog prava, tajnim glasanjem. Poslanik se opredjeljuje i glasa po sopstvenom uvjerenju, a poslaničku funkciju može obavljati profesionalno.

Poslanik uživa imunitet i ne može biti pozvan na krivičnu ili drugu odgovornost ili pritvoren za izraženo mišljenje ili glasanje u vršenju poslaničke funkcije. Protiv poslanika ne može se pokrenuti krivični postupak, niti odrediti pritvor bez odobrenja Skupštine. Poslanik može biti pritvoren bez odobrenja Skupštine ako je zatečen u vršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna u trajanju dužem od pet godina zatvora.

SKUPŠTINA KAO PREDSTAVNIČKO TIJELO

Primarna dužnost poslanika u reprezentativnoj demokratiji jeste da zastupa građane, njihove stavove i interese. Istovremeno, parlament, kao izraz građanske volje i najviše predstavničko tijelo, mora omogućiti aktivno učešće građana u parlamentarnom životu. Ovaj princip nameće zahtjev da rad parlamenta bude javan, a da posebna pažnja bude posvećena jačanju kulture otvorenosti i dostupnosti institucije građanima. U Skupštini Crne Gore ovaj princip se ogleda u saradnji sa civilnim sektorom u okviru koje predstavnici civilnog društva mogu prisustvovati sjednicama radnih tijela. Redovne aktivnosti na ovom polju obuhvataju i objavljivanje relevantnih informacija i dokumenata nastalih u radu parlamenta na skupštinskim internet stranicama, objavljivanje strateških dokumenata, godišnjih i drugih izvještaja o radu, finansijskih izvještaja, biltena i drugih publikacija, prenos skupštinskih sjednica, te grupne i pojedinačne posjete građana. Čvršćoj vezi između parlamenta i građana i jačanju povjerenja u instituciju doprinosi i slobodan pristup informacijama.

Zajednička sjednica Odbora za međunarodne odnose i iseljenike i Odbora za evropske integracije

NADLEŽNOSTI SKUPŠTINE CRNE GORE

Nadležnosti Skupštine Crne Gore definisane su članom 82 Ustava Crne Gore, u skladu sa kojim Skupština:

- 1) donosi ustav;
- 2) donosi zakone;
- 3) donosi druge propise i opšte akte (odluke, zaključke, rezolucije, deklaracije i preporuke);
- 4) proglašava ratno i vanredno stanje;
- 5) donosi budžet i završni račun budžeta;
- 6) donosi strategiju nacionalne bezbjednosti i strategiju odbrane;
- 7) donosi plan razvoja i prostorni plan Crne Gore;
- 8) odlučuje o upotrebi jedinica Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama;
- 9) uređuje sistem državne uprave;
- 10) vrši nadzor nad Vojskom i bezbjednosnim službama;
- 11) raspisuje državni referendum;
- 12) bira i razrješava predsjednika i članove Vlade;
- 13) bira i razrješava sudije Ustavnog suda, vrhovnog državnog tužioca i četiri člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika;
- 14) imenuje i razrješava: zaštitnika ljudskih prava i sloboda; guvernera Centralne banke i članove Savjeta Centralne banke Crne Gore; predsjednika i članove Senata Državne revizorske institucije i druge nosioce funkcija određene zakonom;
- 15) odlučuje o imunitetskim pravima;
- 16) daje amnestiju;
- 17) potvrđuje međunarodne ugovore;
- 18) raspisuje javne zajmove i odlučuje o zaduživanju Crne Gore;
- 19) odlučuje o raspolaganju državnom imovinom iznad vrijednosti određene zakonom;
- 20) vrši i druge poslove utvrđene Ustavom ili zakonom.

ZASIJEDANJE

Skupština radi na redovnim i vanrednim zasjedanjima. Redovno zasjedanje održava se dva puta godišnje, u skladu sa Poslovnikom Skupštine. Prvo redovno zasjedanje počinje prvog radnog dana u martu i traje do kraja jula, a drugo prvog radnog dana u oktobru i traje do kraja decembra. Vanredno zasjedanje saziva se na zahtjev najmanje trećine ukupnog broja poslanika, predsjednika Crne Gore i predsjednika Vlade.

Prva sjednica redovnih zasjedanja Skupštine Crne Gore održava se u Prijestonici Cetinje

ODLUČIVANJE

Skupština odlučuje većinom glasova prisutnih poslanika na sjednici kojoj prisustvuje više od polovine svih poslanika, ako Ustavom nije drukčije određeno.

Većinom glasova svih poslanika Skupština donosi zakone kojima se uređuju: način ostvarivanja sloboda i prava građana, crnogorsko državljanstvo, referendum, materijalne obaveze građana, državni simboli i upotreba i korišćenje državnih simbola, odbrana i bezbjednost, vojska, osnivanje, spajanje i ukidanje opština; proglašava ratno i vanredno stanje; donosi prostorni plan; donosi poslovnik Skupštine; odlučuje o raspisivanju državnog referenduma; odlučuje o skraćanju mandata; odlučuje o razrješenju predsjednika Crne Gore; bira i razrješava predsjednika i članove Vlade i odlučuje o povjerenju Vladi; imenuje i razrješava zaštitnika ljudskih prava i sloboda.

U prvom glasanju dvotrećinskom većinom i u drugom glasanju tročetvrtinskom većinom svih poslanika najranije nakon mjesec dana, Skupština bira i razrješava sudije Ustavnog suda, vrhovnog državnog tužioca i četiri člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika. U prvom glasanju Skupština bira vrhovnog državnog tužioca na predlog Tužilačkog savjeta. Ako predloženi kandidat ne dobije potrebnu većinu, Skupština u drugom glasanju bira vrhovnog državnog tužioca iz reda svih kandidata koji ispunjavaju zakonske uslove.

Skupština odlučuje dvotrećinskom većinom glasova svih poslanika o zakonima kojima se uređuje izborni sistem i imovinska prava stranaca.

U prvom glasanju dvotrećinskom većinom i u drugom glasanju većinom svih poslanika najranije nakon tri mjeseca, Skupština odlučuje o zakonima kojima se uređuje način ostvarivanja stečenih manjinskih prava i upotreba jedinica Vojske u međunarodnim snagama.

MANDAT

Mandat Skupštine traje četiri godine. Skupštini može prestati mandat prije vremena na koje je izabrana raspuštanjem ili skraćanjem mandata Skupštine. Ako mandat Skupštine ističe za vrijeme ratnog ili vanrednog stanja, mandat joj se produžava najduže 90 dana po prestanku okolnosti koje su izazvale to stanje. Na predlog predsjednika Crne Gore, Vlade ili najmanje 25 poslanika, Skupština može skratiti mandat.

RASPUŠTANJE SKUPŠTINE

Skupština se raspušta ako ne izabere Vladu u roku od 90 dana od dana kada predsjednik Crne Gore predloži mandataru. Skupština se ne može raspustiti za vrijeme ratnog ili vanrednog stanja, ako je pokrenut postupak glasanja o nepovjerenju Vladi, kao ni u prva tri mjeseca od konstituisanja i tri mjeseca prije isteka mandata. U slučaju da Skupština duže vrijeme ne obavlja nadležnosti utvrđene Ustavom, Vlada može, pošto sasluša mišljenje predsjednika Skupštine i predsjednika klubova poslanika, raspustiti Skupštinu. Raspuštanje Skupštine utvrđuje se ukazom predsjednika Crne Gore koji raspisuje izbore prvog narednog dana po raspuštanju Skupštine.

Izdavač: Skupština Crne Gore
Priredila: Služba Skupštine,
 Edukativni centar Parlamentarnog instituta
Fotografija: Služba Skupštine,
 Odjeljenje za odnose sa javnošću i protokol
Priprema i štampa: M-Print

Podgorica, 2014.